

Cuprins

Prefață.....	5
--------------	---

CAPITOLUL I

PROTECȚIA MEDIULUI MARIN ÎMPOTRIVA POLUĂRII ..

1. Considerații generale.....	9
2. Necesitatea cooperării statelor la nivel internațional și regional	16
3. Obiectivele demersului științific	18

CAPITOLUL II

REGLEMENTĂRI JURIDICE INTERNAȚIONALE

PRIVIND PROTEJAREA MEDIULUI MARIN

1. Scurt istoric	19
2. Protecția mediului marin prin Convenția asupra Dreptului Mării	24
2.1. Tribunalul Internațional pentru Dreptul Mării	42
3. Reglementări juridice privind diferite forme de poluare marină.....	47
3.1. Regimul poluărilor marine generate de exploatarea navelor	48
3.1.1. Convenția internațională pentru prevenirea poluării de către nave (MARPOL)	48
3.2. Reguli juridice internaționale vizând prevenirea poluărilor prin accidente ale navelor.....	52
3.2.1. Convenția internațională pentru salvarea vieții umane pe mare (Londra, 1 noiembrie 1974, supranumită Convenția SOLAS).	52
3.2.1.1. Coduri și alte reglementări, complementare SOLAS, pentru siguranța maritimă	57
3.3. Intervenția în caz de poluare ori de risc de poluare prin hidrocarburi ori alte substanțe periculoase	75

3.3.1. Convenția asupra intervenției în largul mării în caz de accidente antrenând ori putând antrena o poluare prin hidrocarburi (CLC)	75
3.3.2. Convenția internațională privind pregătirea, răspunsul și cooperarea în caz de poluare cu hidrocarburi (Londra, 1990)	78
3.3.3. Convenția internațională privind crearea unui fond internațional pentru compensarea prejudiciilor cauzate de poluarea cu hidrocarburi (FIPOL)	79
3.3.4. Convenția internațională privind răspunderea civilă pentru prejudicii provocate de poluarea cu hidrocarburi de consum de la navele maritime (Bunkers) – Londra 2001	80
3.4. Reglementările internaționale privind repararea pagubelor datorate mareelor negre	83
3.5. Regimul juridic internațional al poluărilor prin scufundarea de deșeuri	85
3.5.1. Convenția internațională asupra prevenirii poluării mărilor, rezultate din imersia deșeurilor (Londra, 29 decembrie 1972)	85
3.6. Reglementările internaționale privind poluările de origine telurică	88

CAPITOLUL III

REGIMUL JURIDIC DE PROTECȚIE A MĂRILOR

REGIONALE	90
1. Evoluția reglementărilor referitoare la protecția factorilor de mediu în cadrul Uniunii Europene	90
1.2. Aspecte instituționale	98
1.3. Obiectivele și principiile politicii de mediu comunitare	102
1.4. Programele de Acțiune pentru Mediu, între abordarea sectorială și strategia dezvoltării durabile	109
2. Protecția mărilor regionale la nivel comunitar	120
2.1. Directive și regulamente sectoriale	120
2.2. De la Directiva-cadru privind apa la Directiva-cadru „Strategia pentru mediul marin”	123

3. Sisteme de protecție specifice mărilor regionale.....	126
3.1. Programul Organizației Națiunilor Unite Pentru Mediu (UNEP/PNUM) Privind Mările Regionale.....	126
3.2. Planuri de Acțiune pentru mărilor regionale	128
3.3. Convenții pentru protecția mărilor regionale	129
3.4. Istoric U.N.E.P.....	130
3.4.1. Unitățile de coordonare regională (RCU).....	132
3.4.2. Centrele de Activitate Regională (RAC).....	132
4. Programe UNEP	132
4.1. Programe administrate de UNEP	132
4.1.1. Regiunea Caraibe	133
4.1.2. Regiunea Mărilor Asiei de Sud	134
4.1.3. Regiunea Africii de Est	139
4.1.4. Regiunea Mediterană.....	141
4.1.5. Regiunea Pacificului de Nord-Vest	144
4.1.6. Regiunea Africii Centrale și de Vest	145
4.2. Programe neadministrate de UNEP	146
4.2.1. Regiunea Mării Negre	147
4.2.2. Regiunea Pacificului de Nord-Est	147
4.2.3. Marea Roșie și Golful Aden	148
4.2.4. Zona ROPME	150
4.2.5. Mările Asiei de Est	150
4.2.6. Regiunea Pacificului de Sud.....	152
4.2.7. Regiunea Pacificului de Sud-Est	153
4.3. Programe independente.....	154
4.3.1. Regiunea Arctică	155
4.3.2. Regiunea Antarctică	156
4.3.3. Marea Baltică.....	159
4.3.4. Marea Caspică	161
4.3.5. Regiunea Atlanticului de Nord-Est.....	162
5. Parteneri ai programelor privind mărilor regionale	164
6. Probleme cheie	166
6.1. Ecosistemele și biodiversitatea	166
6.1.1. Recifele de corali	166
6.1.2. Mamiferele marine	168
6.1.3. Zonele marine protejate	169

6.1.4. Invadatori marini și costieri.....	170
6.1.5. Ecosisteme marine mari (LME)	172
6.2. Activități din surse de pe uscat	173
6.3. Poluarea din resturile marine	174
6.4. Poluarea din surse marine și produsă de nave	175
6.5. Insulele mici.....	175
7. Dezvoltarea costieră.....	176
7.1. Managementul zonei costiere	177
8. Elemente și direcții strategice adoptate de UNEP.....	178
8.1. Direcțiile strategice pentru programele mărilor regionale (perioada 2004-2007).....	178
8.2. Direcțiile strategice pentru programele mărilor regionale (perioada 2008-2012).....	179

CAPITOLUL IV

PROTECȚIA MĂRII NEGRE ÎMPOTRIVA POLUĂRII..... 182

1. Scurt istoric	182
2. Degradarea ecosistemului Mării Negre.....	186
3. Convenția privind protecția mării negre împotriva poluării..	188
3.1. Zona de aplicare a convenției	190
3.2. Câmpul de aplicare a convenției.....	190
3.3. Principii generale	192
3.3.1. Obligația generală de cooperare	192
3.3.2. Cooperarea instituțională.....	193
3.4. Protecția împotriva poluării	199
3.4.1. Poluarea produsă de nave	200
3.4.2. Cooperarea în combaterea poluării în situații de urgență.....	203
3.4.2.1. Planul național de pregătire, răspuns și cooperare în caz de poluare marină cu hidrocarburi.....	206
3.4.3. Poluarea prin descărcare.....	213
3.4.4. Poluarea din surse de pe uscat	214
3.4.5. Poluarea din activități care au loc pe platoul continental	215
3.4.6. Poluarea de origine atmosferică	218
3.4.7. Protecția resurselor marine vii.....	218
3.4.8. Poluarea prin deșeuri periculoase aflate în traficul transfrontieră	218

3.5. Cooperarea științifică.....	219
3.6. Soluționarea diferendelor.....	221
3.7. Responsabilitatea și răspunderea materială	221
4. Planul strategic de acțiune pentru reabilitarea și protecția mării negre împotriva poluării	222
4.1. Bazele cooperării	225
4.1.1. Principii generale și principii speciale.....	225
4.1.2. Grupurile consultative	227
5. Alte activități și măsuri de protecție desfășurate în România	230

CAPITOLUL V

REGIMUL JURIDIC AL CONSERVĂRII RESURSELOR BIOLOGICE ȘI BIODIVERSITĂȚII MĂRII NEGRE

1. Considerații generale.....	239
2. Reglementări internaționale privind conservarea resurselor biologice ale mărilor	241
2.1. Prevederi relative la biodiversitate, în Convenția asupra Dreptului Mării	241
2.2. Convenția privind biodiversitatea	244
2.3. Protocolul privind biodiversitatea de la Cartagena	245
2.4. Tratatul de conservare a naturii cu relevanță în materia biodiversității marine	247
2.5. Limitele libertății pescuitului.....	249
2.5.1. Acordul pentru conservarea și gestionarea stocurilor de pești anadromi și a stocurilor de pești mari migratori	250
2.5.2. Regulamentul Consiliului Uniunii Europene de instituire a unui sistem comunitar pentru prevenirea, descurajarea și eliminarea pescuitului ilegal, nedeclarat și nereglementat (INN).	260
2.5.2.1. Consecințele pescuitului INN și măsurile ce se impun.....	269
2.5.3. Regulamentul Consiliului Uniunii Europene privind protecția ecosistemelor marine vulnerabile din mare a liberă împotriva efectelor nocive ale uneltelor de pescuit de fund	274

2.5.4. Acordul privind conservarea cetaceelor din Marea Neagră, Marea Mediterană și din zona contiguă a Atlanticului	279
3. Conservarea resurselor biologice ale Mării Negre prin legislația internă	283
3.1. Prevederi relative la biodiversitate, cuprinse în Convenția privind protecția Mării Negre împotriva poluării (București, 1992)	283
3.2.1. Protocolul privind conservarea biodiversității și a cadrului natural al Mării Negre	283
3.3. Reglementări interne cu caracter special	286
4. Condițiile (restricțiile) desfășurării pescuitului și activităților de acvacultură în limita apelor teritoriale și zonei economice a României la Marea Neagră	290
5. Indicatori de biodiversitate în Marea Neagră	294
6. Activități în România	296
6.1. Activități de monitorizare și cercetare	296
6.2. Activități în cadrul Strategiei Regionale pentru Aarii Protejate	297
6.3. Rezervația Naturală „Acvatoriul Litoral marin 2 Mai – Vama Veche”	301

CAPITOLUL VI

PROTECȚIA ZONEI COSTIERE	305
1. Zona costieră. Prezentare generală	305
2. Protecția zonei costiere	306
2.1. Regimul de folosire a zonei costiere proprietate publică	314
2.1.1. Regimul activităților agricole	316
2.1.2. Regimul activităților militare	317
2.1.3. Producerea de energie electrică și exploatare a resurselor naturale	318
2.1.4. Regimul activităților de pescuit și acvacultură marină	318
2.1.5. Regimul activităților silvice	319
2.1.6. Regimul activităților industriale	320

2.1.7. Regimul activităților de turism	320
2.1.8. Regimul activităților de transport	321
2.1.9. Gospodărirea apelor	321
2.1.10. Gestionarea deșeurilor	322
2.1.11. Interdicții și restricții pentru activitățile desfășurate în zona costieră	322
3. Gospodărirea integrată a zonei costiere	324
3.1. Obiectivul gospodăririi integrate	324
3.1.1. Parcuri și rezervații din zona costieră	327
3.1.2. Protecția zonelor umede	327
3.1.3. Supraveghere și control	327
3.2. Comitetul Național al Zonei Costiere	328
3.3. Planul de gospodărire integrată a zonei costiere	330
3.4. Mecanisme financiare și economice pentru gestiunea zonelor costiere	331
3.5. Atribuții și răspunderi în domeniul protecției zonei costiere	331
3.6. Participarea publicului la luarea deciziilor și accesul la informație	333
3.7. Controlul activității de gospodărire integrată a zonei costiere	335
4. Regimul utilizării plajei mării negre și al controlului activităților pe plajă	337
5. Proiecte pentru reabilitarea zonei costiere a Mării Negre	341

CAPITOLUL VII

RĂSPUNDEREA PENTRU PREJUDICIILE ADUSE

MEDIULUI 345

1. Aspecte teoretice cu privire la răspunderea pentru prejudicii cauzate mediului	345
1.1. Considerații generale	345
1.2. Elementele generale ale răspunderii civile delictuale în dreptul mediului	346
2. Răspunderea statelor pentru prejudiciile cauzate mediului	351
2. 1. Unele particularități ale răspunderii statelor	351
2.2. Indemnizarea victimelor poluării internaționale	355

2.3. Evoluții în materia răspunderii statelor pentru prejudiciul cauzat mediului.....	358
3. Reglementări internaționale referitoare la responsabilitate în caz de poluare a mediului.....	361
4. Reglementări comunitare în materia răspunderii pentru prejudiciile cauzate mediului	363
4.1. Evoluții premergătoare adoptării cadrului normativ comunitar	363
4.2. Directiva nr. 2004/35/CE din 21 aprilie 2004 referitoare la responsabilitatea de mediu în ceea ce privește prevenirea și repararea pagubelor cauzate mediului	364
5. Reglementări în dreptul intern	370
5.1. Răspunderea civilă pentru prejudiciul adus mediului	370
5.2. Alte forme de răspundere în legislația internă	372
5.2.1. Efectuarea cercetării penale.....	383

CAPITOLUL VIII

SPRE UN MODEL DE GESTIUNE INTEGRATĂ A

PROBLEMATICII MĂRILOR REGIONALE.....	385
1. Considerații generale.....	385
2. Promovarea gestiunii integrate la nivelul Uniunii Europene	386
2.1. Guvernanța maritimă și implicarea părților la nivel comunitar	388
2.1.1. Instituțiile U.E.	389
2.1.2 . Statele membre	390
2.1.3. Regiunile	391
2.1.4. Părțile interesate	391
3. Instrumente transsectoriale.....	392
3.1. Amenajarea spațiului maritim și managementul integrat al zonelor de coastă.....	392
3.2. Integrarea supravegherii maritime	394
3.3. Crearea unei baze de cunoștințe cu privire la mediul marin	395
4. Acțiuni fundamentale în politicile sectoriale	395

5. Strategii regionale	397
6. Principalele teme ale unei platforme comunitare pentru o gestiune maritimă internațională	400
6.1. Guvernanță internațională bazată pe statul de drept	400
6.2. Protejarea biodiversității marine, inclusiv în marea liberă	401
6.3. Efectul schimbărilor climatice	402
7. Consolidarea rolului Uniunii Europene în cadrul forurilor internaționale.....	403
7.1. Organizația Națiunilor Unite	404
7.2. Alte instanțe interguvernamentale	405
8. Perspective	406
Concluzii	408

ANEXE

ANEXA I

LISTA PRINCIPALELOR MĂRI GRUPATE DUPĂ OCEAN ...	419
---	-----

ANEXA II

DOCUMENTE ADOPTATE DE COMISIILE REGIONALE PENTRU PROTECȚIA MĂRILOR ÎMPOTRIVA POLUĂRII ...	420
--	-----

ANEXA III

ORGANISME DE PESCUIT ALE MĂRILOR REGIONALE	435
--	-----

ANEXA IV

SITUAȚIA TRANSPUNERII ȘI IMPLEMENTĂRII.....	479
ÎN LEGISLAȚIA ROMÂNEASCĂ A DIRECTIVELOR EUROPENE DIN DOMENIUL APEI.....	479

Bibliografie.....	491
-------------------	-----